

ilişki

Evleneceğiniz
erkeğin ilk
eşinden bir
çocuğu varsa; ne
o Kùlkedisi olmak
zorunda ne de siz
kötü kalpli üvey
anne... **İyi bir
ilişki kurmak için
işe, onu anlamak
ve ona karşı
sabırlı olmakla
başlayabilirsiniz.**

Yaprak ÇETINKAYA

ÜVEY
ANNE

masallarını tersine çevirin

66 -formsanté ŞUBAT 2012

Boşanmalar her geçen yıl artsa da evlilik kurumuna olan bağlılığımız hiç azalmıyor; boşanmış kadınların üçte ikisi, erkeklerin ise dörtte üçü yeniden evleniyor. Bu ikinci evliliklerde ise bazen karı-kocanın dışında en az bir kişi daha oluyor; ilk eşten olan çocuk, hatta bazen çocuklar... Yetişkinlerin yaşadığı sıkıntılarda, ayrılıklarda hiçbir suçu olmayan çocuk ne yazık ki bazen bir kurban dönüşebiliyor. Üvey ebeveyn ise 'üvey' kelimesinin kafamızda yarattığı yanlış imaj nedeniyle yeni ilişkiye 1-0 yenik başlıyor. İlk eşinden çocuğu olan bir erkekle evleniyorsanız, üzerinize yapışan bu etiketten dolayı rahatsız olabilirsiniz ya da gerçekten bazı hatalı davranışlar nedeniyle bu etiketi hak edecek duruma gelebilirsiniz. Hem güzel bir evlilik sürdürmek hem de üvey çocuğunuzla sağlıklı iletişim kurmak ise sizin, eşinizin ve hatta çocuğun biyolojik annesinin olumlu tutumları ile mümkün... Davranış Bilimleri Enstitüsü'nden Uzman Psikolog Şeyda Özdalga, formsanté okuyucuları için 'iyi kalpli' üvey anne olmanın yollarını anlattı.

Uzman Psikolog Özdalga, sözlerine üvey anne-çocuk ilişkisinin çocuğun cinsiyeti ve yaşı ile sosyokültürel düzeye ve yaşanan travmalara göre farklılık gösterebileceğini belirterek başlıyor. Anne ve babası boşanan her çocuğun, onların bir gün barışacağına inandığını ve ikinci evliliklerin bu hayali bitirdiğini belirten Psikolog Özdalga, "Bu hayal kırıklığını yaşayan çocuğa üvey annenin nasıl yaklaşacağı çok önemli. Üvey annenin kendini biyolojik annenin yerine koymaya çalışması, çocuğu anne diye hitap etmeye zorlaması sıkıntı yaratıyor. Bunun yerine üvey annenin konumunu çok net bir şekilde çizmesi, sadece babasının hayat arkadaşı olduğunu, 'Ben senin babanın eşiyim, hayat arkadaşım, senin annen değilim' diyerek ifade etmesi çocuklara iyi geliyor" diyor. Psikolog Özdalga, üvey annelerin okul ve ders sorumluluğu gibi konularda da müdahaleci olmamalarını ve bu konuların düzenlenmesini öz ebeveynlere bırakmasını öneriyor.

Mükemmel olmaya çalışmayın

Uzman Psikolog Şeyda Özdalga, üvey annelerin en sık yaptıkları hatanın ideal olmaya çalışmak olduğunu belirtiyor ve ekliyor; "Sık sık hediyeler olarak, küçük rüşvetlerle ve abartılı yaklaşımlarla çocuğu elde etmeye çalışmak hatalı oluyor. Oysa sadece doğal yaklaşımlar, sevgi ve ilgiyi göstermek yeterli... En önemlisi ise çocuğun babası ile üvey annesinin ilişkisini nasıl gözlemlediği oluyor. Eğer çocuk bu ilişkiyi huzurlu buluyorsa, babasının mutlu olduğunu fark ediyorsa kendisi de huzurlu oluyor. Yani çiftlerin önce kendi ilişkilerine yatırım yapması gerekiyor."

Üvey anne olma psikolojisi

Üvey anne kavramına yüklenen toplumsal imaj, ikinci eşin psikolojisini de etkiliyor. Biyolojik annenin çocuğuna verebileceği olumsuz tepkiler normal kabul edilirken, üvey annenin böyle bir tepkisi olumsuz karşılanıyor, olumlu tepkiler ise 'yapmacık' olarak nitelendiriliyor. Üvey anneler, çocuğun hatalarını görmezden gelmek, kendisine yapılan saygısızlığı koşulsuz kabullenmek, baba ile arasında olan keyfi ya da keyifsizliği qizlemeye çalışmak, kendini kabul ettirmek için çocuğa hediyeler almak ya da aşırı özverili davranmak gibi davranışlara qirebiliyor. Oysa, üvey annelere sadece kalplerindeki sevgi ve sıcaklığa güvenerek hareket etmeleri öneriliyor.

Bu ilişkide babalara büyük görev düşüyor. Eşini değerli kabul eden ve çocuğuna da böyle sunan baba, çocuğun da ona olumlu davranmasına örnek oluyor. Çocuğun öz annesinin ise çocuğu olumsuz düşüncelerle doldurmaması ve bilgi alışverişi konusunda zorlamaması, nötr davranması gerekiyor.

İlk eşinden çocuğu olan bir erkekle evlenmeyi düşünen bir kadının, eşinin çocuğuna zaman ayırması gerektiğini de baştan kabul etmesi ve çocukla rekabete girmemesi gerekiyor. Babasının yeni eşiyile cinsel ilişkisi olduğunu da farkına varan çocuk, geceleri onların yatağında yatmak gibi yollarla onları ayrı tutma çabasına qirebiliyor ve bu davranışlara anlayışla yaklaşmak önem taşıyor. Uzmanlar, tıpkı öz anne-babada olduğu gibi bu ilişkide de çocukla aynı yatakta yatılmasını önermiyor.

Öz anne vefat etmişse...

Annesi vefat eden bir çocuk, üvey annesini anne yerine koymak isteyebilir. Böyle bir durumda çocuğun bu ihtiyacını da karşılamak gerekiyor. Bu dönemde çocuğun annesinin fotoğraflarına bakmasına, onunla ilgili sorular sormasına izin vermek ve annesini hatırasında canlı tutmasına fırsat tanımak önem taşıyor. Üvey annenin bu durumda da çocuğu anne demeye zorlamaması, 'Ben senin annen değilim ama seni çok seviyorum. Bana istediğin zaman anne diyebilirsin' şeklinde konuşması gerekiyor.

Öz çocuğunuz da farklı olmayacak

Daha önce çocuk sahibi olmamış üvey annelerin şunu unutmaması gerekiyor; aslında bir çocuk büyürken öz anne-babasını da zorlayabiliyor, yemeğini yemiyor, odasına kapanıyor, huysuzluk ediyor. Ancak işin içine 'üvey' kelimesi girince bu duruma bakış açısı değişiyor ve çocuğun davranışlarının sadece üvey ebeveyne karşı olduğu düşünülüyor. Üvey annenin çocukla kurması gerektiği iletişimi, ona ayırması gerektiği zamanı ileride kendi öz çocuğu için de ayırması gerekiyor.

ÜVEY ANNELERE ÖNERİLER

- Öncelikle evliliğinize yatırım yapın çünkü mutlu çiftler daha iyi anne-babalık yapıyor.
- Çocuğu, 'anne' diye hitap etmeye zorlamayın.
- Birlikte keyifli vakit geçirin; örneğin yemek pişirin, alışverişe çıkın, sinemaya gidin.
- Çocuğun huysuzluğu ile mücadele etmek yerine bunun nedenini bulmaya çalışın.
- Onu anlamak için daha fazla diyalog kurun.
- Ona sevdiği yemekleri pişirin, rüşvete dönüştürmeden çok istediği bir şeyi hediye edin.
- Onu anlamaya çalışın, başkaları tarafından doldurulmuş olabileceğini düşünerek empati kurun.
- Yetişkinler arasında yaşananlarda çocuğun hiçbir suçu olmadığını unutmayın.
- Onu başkalarına tanıtırırken eşinizin oğlu/kızı olarak tanıtmayın.
- Sizin de ilk eşinizden çocuğunuz varsa ya da yeni bir çocuk sahibi olursanız onlara eşit davranış ve disiplin kuralları uygulayın.
- Disiplin ve sorumluluk konusundaki sınırları koymayı öz ebeveynlere bırakın.
- Sizi tanıması için zamana ihtiyacı olduğunu, sizin için değerli ve önemli olduğunu anlatın.
- Öz ebeveynin yerine geçmediğinizi anlayana kadar sabır ve anlayış gösterin.
- Sorunlar aşılamıyorsa bir uzmandan destek almayı düşünün.

Yoksa tekrar evlenmek hata mı?

Tüm bu bilgilerin ışığında akla gelen "Üvey ebeveyn olmak bu kadar zorsa ve çocuklar ikinci evlilikten bu kadar etkileniyorsa en iyisi hiç evlenmemek mi?" sorusuna ise Uzman Psikolog Şeyda Özdalga şöyle yanıt veriyor: "Bu ilişkilerin zor olması kesinlikle evliliğe engel olmamalı, çünkü çocukların rol modele ihtiyacı oluyor. Çocukları istemediği için evlenmeyen anneler tanıyorum. Oysa çocuğa böyle bir hak verilmemesi gerekiyor. Evliliğin amacı, insanın kendisine destek olabilecek bir hayat arkadaşına sahip olmasıdır. Anne, bu hayat arkadaşlığından kendini mahrum ederek çocuğu için fedakarlık ettiğini düşünüyor. Oysa aile hiyerarşisinde hatalı olarak bu şekilde en tepede tutulan çocuk, hep alan, sömüren, sorumluluklarını erteleyen ve tatmin olmayan bir insan olarak yetiştiriliyor. İkinci evlilik yapılırken çocuktan izin alınmaması gerekiyor. Bu ilişkinin evliliğe gideceğinden emin olunduktan sonra ikinci eşin, yaşamlarına yavaş yavaş sokulması, birlikte vakit geçirilmesi, evlilik kararının hayatlarını nasıl değiştireceği hakkında detaylı bilgi verilmesi yeterli oluyor."

YAŞAYANLAR ANLATIYOR

Çok zor zamanlardı

"Eşimin önceki evliliğinden 8 yaşında bir oğlu vardı. Çocuk, annesinin negatif yönlendirmelerinin de etkisi ile babasının ikinci kez evlenmesini kabul edemedi. Çok yıpratıcı günler yaşadık. İyi niyetli yaklaşımlarına bile çok ters hatta hakarete varan karşılıklar verdi. Hafta sonları bizde kaldığı zamanlarda kıskançlık krizleri geçiriyordu. Babasıyla beni koltukta yan yana dahi oturtmuyordu. Geceleri korktuğunu söyleyerek babasını çağırıyor ve sabaha kadar onunla yatıyordu. Beraber gezmeye gittiğimizde babası ile yalnız olmak istediğini belli ediyor, beni hiç istemiyordu. Bu süreçte eşimden de beklediğim desteği görmedim. Olayları benim büyüttüğümü düşünüyordu. Sonunda bir uzmana başvurduk ancak seansların devamı gelmedi. Bir süre sonra ise evliliğimiz travmatik bir şekilde sona erdi."

Alev, 36, İzmir

Üvey anneme kızarken ben de üvey anne oldum

"Annem ve babam ben 10 yaşındayken boşandılar. Onlara çok kızgındım. Babam kısa süre sonra evleneceğini açıklayınca babama daha fazla kızar oldum. Annem bile bu haberi benden daha sakin karşıladı diyebilirim. O kadına o kadar kızgındım ki hep üzülün, kalbi kırılınsın istiyordum. Şu an aklıma geldiğinde utandığım birçok davranışım oldu. Zaman içinde benim ilgi alanım kendi arkadaşlarıma doğru kayınca onları daha az düşünür oldum. Üvey annemle sonraki yıllarda da dost olamadık ama iyi kötü bir ilişki sürdürdük. Sonra hiç tahmin etmediğim bir şey oldu; kendimden yaşça büyük bir adamı sevdim ve evlendim. Eşimin 10 yaşında bir oğlu, 14 yaşında bir kızı var. İlk başlarda aramız pek iyi değildi ve bu süreçte ben hep çocukluğumda yaptıklarımın cezasını çektiğimi düşündüm. O çocukları o kadar iyi anlıyordum ki hep sabrettim, alttan aldım. Bugün aramız çok iyi. Yeni kardeşlerini görmek için sık sık bize geliyorlar ve çok keyifli vakit geçiriyoruz."

Emine, 38, İstanbul